

Πύρρα

Μελέτες για την αρχαιολογία στην Κεντρική Ελλάδα
προς τιμήν της

Φανουρίας Δακορώνια

Α΄ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

επιμέλεια

Μαρία-Φωτεινή Παπακωνσταντίνου

Χαράλαμπος Κριτζάς

Ιωάννης Π. Τουράτσογλου

ΣΗΜΑΕΚΔΟΤΙΚΗ

Πύρρα

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε
με την οικονομική υποστήριξη του Ινστιτούτου Αιγαιακής Προϊστορίας (INSTAP)

Πύρρα

Μελέτες για την αρχαιολογία στην Κεντρική Ελλάδα προς τιμήν της Φανουρίας Δακορώνια

επιμέλεια

Μαρία-Φωτεινή Παπακωνσταντίνου
Χαράλαμπος Κριτζάς
Ιωάννης Π. Τουράτσογλου

Σχεδιασμός, σελιδοποίηση, επεξεργασία εικόνων, εκδοτική επιμέλεια: ΣΗΜΑΕΚΔΟΤΙΚΗ

© 2018 ΣΗΜΑΕΚΔΟΤΙΚΗ
[απαγορεύεται η αντιγραφή καθώς και η με οποιονδήποτε τρόπο απομίμηση του σχεδιασμού (lay out): η χρήση κει-
μένων και εικόνων επιτρέπεται μόνον μετά την προηγούμενη έγκριση του εκδότη]

ISBN: 978-960-99349-9-2
Πύρρα Α': 978-960-99349-7-8
Πύρρα Β': 978-960-99349-8-5

Πύρρα: με τον σύζυγό της Δευκαλίωνα συνέβαλαν στην αναγέννηση των ανθρώπων. Κατά μια παράδοση η Πύρρα είχε ταφεί στον Κύνο όπου εγκαταστάθηκαν μετά τον κατακλυσμό (Φ. ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ, «Η Λοκρίδα μέσα από τα μνημεία και τις αρχαιολογικές έρευνες», στο Φ. ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ, Δ. ΚΩΤΟΥΛΑΣ, Ε. ΜΠΑΛΤΑ, Β. ΣΤΘΙΑΚΑΚΗ, Γ. ΤΟΛΙΑΣ, Λοκρίδα. Ιστορία και Πολιτισμός, Αθήνα 2002, σ. 24· Στράβ. ΙΧ, 4.2).

Πύρρα

Μελέτες για την αρχαιολογία στην Κεντρική Ελλάδα προς τιμήν της **Φανουρίας Δακορώνια**

Α΄ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

επιμέλεια
Μαρία-Φωτεινή Παπακωνσταντίνου
Χαράλαμπος Κριτζάς
Ιωάννης Π. Τουράτσογλου

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

επιμέλεια Πέτρος Κουνούκλας

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

- «Επιτύμβιες στήλες από τη Χαιρώνεια», *AAA* XII.1 (1979), σ. 149-158
- «Μυκηναϊκή παρουσία στην κοιλάδα του Σπερχειού», στο *Β΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Αρχαιολόγων, Αθήνα 1980*, (υπό έκδ.)
- «Λαμιακά Ι», *AAA* XII.2 (1982), σ. 261-266
- «“Μακεδονικού τύπου” τάφοι στην κοιλάδα του Σπερχειού», *Αρχαία Μακεδονία* IV (1986), σ. 147-157
- «Λοκρικά Ι», *ΑΔ* 34 (1986), Α΄, *Μελέτ.*, σ. 56-61
- «Mittelhelladische Gräber in Ost-Lokris», *DAI(A)* 102 (1987), σ. 55-64
- *Μάρμαρα. Τα Υπομηκοναϊκά Νεκροταφεία των Τύμβων*, Αθήνα 1987
- «Υπομηκοναϊκή ταφή σε θαλαμωτό τάφο στην Ελάτεια», στο *6ο Διεθνές Συνέδριο Προϊστορικού Αιγαίου, Αθήνα, 30 Αυγούστου-5 Σεπτεμβρίου 1987*, (υπό έκδ.)
- «Ein Bronzener Siegelanhänger aus Mittelgriechenland», στο *Griechische und römische Statuetten und Großbronzen, Akten der 9. Internationalen Tagung über antike Bronzen, Wien, 21-25 April 1986*, Wien 1988, σ. 233-236
- *Das Mykenische Hellas Heimat der Helden Homers, Sonderausstellungshalle der Staatlichen Museen Preussischer Kulturbesitz, 1 Juni-19 August 1988*, Berlin 1988, *s.v.* «Phokis-Lokris, Kat. nr. 69-73», σ. 129-130· *s.v.* «Jagd und Kampf, Kat. nr. 232», σ. 234· *s.v.* «Aus dem Alltagsleben, Kat. nr. 258-260», σ. 245
- «Τάφοι και ταφικά έθιμα κατά την αρχαιότητα στο Νομό Φθιώτιδας», *Λαϊκή Αναγέννηση. Τριμηνιαία Έκδοση Ιστορίας και Πολιτισμού*, τεύχ. 13, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1988, Λαμία, σ. 10-14
- «Κρίκοι-προνομισματικές μορφές γεωμετρικής εποχής», *AE* 128 (1989), σ. 115-120
- «Ruolo storico e identificazione dei antichi terremoti nei siti della Grecia», [συνεργασία: S. Stiros], στο E. GUIDOBONI (επιμ.), *I terremoti prima del Mille in Italia e nell'area mediterranea, Storia Archaeologia Sismologia, Istituto Nazionale di Geofisica (ING)*, Bologna 1989, σ. 422-438
- «Ο Αχιλλέας και η κοιλάδα του Σπερχειού», *Αρχαιολογία* 34 (1990), σ. 40-43
- «Αρχαϊκές κεραμίδες από την Ανατολική Λοκρίδα», in N. WINTER (επιμ.), *Proceedings of the First International Conference on Archaic Greek Architectural Terracottas, December 2-4, 1988, Hesperia* 59.1 (1990), σ. 175-180
- «War-ships on Sherds of LH IIIC kraters from Kynos», στο *2nd International Symposium on ship Construction in Antiquity, Delphi, August 1987, Tropis* II, Athens 1990, σ. 117-122
- «Late Helladic III, Submycenaean and Protogeometric finds in the Spercheios Valley», στο E. W. KASE, G. J. SZEMLER, N. C. WILKIE, P. W. WALLACE (επιμ.), *The Great Isthmus Corridor Route. Explorations of the Phokis-Doris Expedition*, Vol. I, Dubuque, Iowa, 1991, σ. 70-73
- «Elemente der Haus und Stadtplanung von Styliis im 4. Jh.v.Chr.», *AA* 1991, σ. 75-88
- «La Thessalie à l'époque géométrique» [συνεργασία: A. Tzafalias], *Les Dossiers d'Archéologie* 159 (1991), σ. 20-25
- «Οι αρχαιότητες των Μαρμαρών», *Ο Ιναχος, εφημερίδα της αδελφότητας Μαρμαριωτών Φθιώτιδος*, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1991, αρ. φύλ. 69, σ. 1, 4
- «Elateia (Phokis) und die frühe Geschichte der Griechen: Ein österreichisch-griechisches Grabungsprojekt» [συνεργασία: S. Deger-Jalkotzy], *Anzeiger der phil.-hist. Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften*, 127.1990, Wien 1991, σ. 77-86
- «Ελάτεια», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 45 (1992), σ. 20-22

-
- «Η Ελάτεια Λοκρίδος: τα αρχαιολογικά ευρήματα και η έκθεσή τους», *Στερεά Ελλάς*, Έτος 24ο, τεύχ. 280, Οκτώβριος 1992, σ. 5-7
 - «Χρήση και προέλευση μακρών περονών ΥΜ και ΠΙΓ περιόδου», στο *Διεθνές Συνέδριο για την αρχαία Θεσσαλία στη μνήμη του Δημήτρη Ρ. Θεοχάρη*, Αθήνα 1992, σ. 292-297
 - «Artemiskult auf einem neuen Weihrelief aus Achinos bei Lamia» [συνεργασία: L. Gounaropoulou], *AM* 107 (1992), σ. 217-227
 - «Elateia, die antike Phokis und das Ausklingen der mykenischen Kultur in Mittelgriechenland» [συνεργασία: S. Deger-Jalkotzy], *Archäologie Österreichs, Jahrgang XLII* (1992), σ. 67-71
 - «Lamia. Magazine der 14. Archäologischen Ephorie. Kat. Nr. 1-20», *CMS V, Suppl. 1B*, Berlin 1993, σ. 3-19
 - «Homeric Towns in East Lokris: Problems of Identification», *Hesperia* 62 (1993), σ. 115-127
 - «Ελάτεια», *Φωκικά Χρονικά*, Τόμ. Ε' (1993), σ. 25-39
 - «Ο Όμηρος και η τοπογραφία της Ανατολικής Λοκρίδας», *Έκφραση*, Τόμ. 5ος (1993), σ. 97-107
 - «Αρχαιολογικά ευρήματα της Ύστερης Εποχής του Χαλκού και της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου στην Ανατολική Φωκίδα και την κοιλάδα του Κηφισού», στο Α' *Διεθνές Συνέδριο Ελάτειας, Αρχαιολογία – Πολιτιστική Παράδοση Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη Δυτικής Λοκρίδας, Υπουργείο Πολιτισμού, Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, Νομαρχία Φθιώτιδας, Ελάτεια, 25-27 Ιουνίου 1993*, (υπό έκδ.)
 - «Αρχαιολογικά Ευρυτανίας», εφημ. *Ευρυτανική Εστία, Τριμηνιαία Έκδοση της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων*, Περίοδος 2η, Χρόνος 3ος, Αρ. φύλ. 7, Ιανουάριος-Μάρτιος 1994
 - «Spercheios valley and the adjacent area in Late Bronze Age and Early Iron Age», στο *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975-1990. Αποτελέσματα και Προοπτικές, Λυών, 17-22 Απριλίου 1990*, Αθήνα 1994, Τόμ. Α', σ. 233-242
 - «Ιστορική και Αρχαιολογική Ανασκόπηση της κοιλάδας του Σπερχειού», στο *Σπερχειός 2000+. Περιβάλλον και Ανάπτυξη, Ημερίδα, Λαμία, 4 Μαΐου 1995*, Λαμία 1995, σ. 33-39
 - «Lamia», *Enciclopedia dell'Arte Antiqua Classica e Orientale, Secondo Supplemento 1971-1994*, III, Roma 1995, σ. 257-258
 - «L. Opunnzia», *Enciclopedia dell'Arte Antiqua Classica e Orientale, Secondo Supplemento 1971-1994*, III, Roma 1995, σ. 408-411
 - «Πολεμικό πλοίο σε μυκηναϊκό κρατήρα από τον Κύνο», (ανακοίνωση τοίχου), στο *Διεθνές Αρχαιολογικό Συνέδριο, Το Αιγαίο και η Ευρώπη κατά την Δεύτερη Χιλιετία π.Χ.*, στο πλαίσιο του Προγράμματος του Συμβουλίου της Ευρώπης «Η Εποχή του Χαλκού-Η πρώτη "χρυσή" εποχή της Ευρώπης», Αθήνα, 9-11 Ιουνίου 1995, (υπό έκδ.)
 - «Earthquakes of the Late Helladic IIIC Period (12th century BC) at Kynos (Livanates, Central Greece)», στο S. STIROS, R. E. JONES (επιμ.), *Archaeoseismology, IGME and The British School at Athens, Fitch Laboratory Occasional Paper 7*, Athens 1996, σ. 41-44
 - «Kynos... fleet», στο H. TZALAS (ed), *4th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Center for the Acropolis Studies, Athens, 28, 29, 30, 31 August, 1991, Tropis IV*, Athens 1996, σ. 159-171

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

- «Mycenaean East Lokris», στο E. DE MIRO, L. GODART, A. SACCONI (επιμ.), *Atti e Memorie del Secondo Congresso Internazionale di Micenologia, Roma-Napoli, 14-20 Ottobre 1991*, Roma 1996, σ. 1167-1173
- *Die Siegel aus der Nekropole von Elateia-Alonaki* [συνεργασία: S. Deger-Jalkotzy, A. Sakellariou], CMS V, Suppl. 2, Berlin 1996
- «Η πορεία των ΒΔ ελληνικών φύλων από Μακεδονία και Ήπειρο προς την κοιλάδα του Σπερχειού», *Αφιέρωμα στον Ν.Γ.Λ. Hammond, Πεντάλοφος Κοζάνης, 13-16 Μαΐου 1993, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών*, Παράρτημα “Μακεδονικών”, Αρ. 7, Θεσσαλονίκη 1997, σ. 125-136
- «Μυκηναϊκά ευρήματα από την Αχαΐα Φθιώτιδα», στο *Αχαιοφθιωτικά Β΄. Πρακτικά του Β΄ Συνεδρίου Αλμυριωτικών Σπουδών. Ιστορία, Αρχαιολογία, Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας, Αλμυρός, 3-4 Ιουνίου 1995*, Αλμυρός 1997, σ. 209-224
- «Σύνολα κεραμικής από τάφους με νομίσματα από την ανατολική Λοκρίδα», *Δ΄ Ελλ-Κερ.* (1997), σ. 41-49
- «Soil archive classification in terms of impacts of conservability of archaeological heritage» [συνεργασία: D. Wagner, C. Ferguson, W. R. Fischer, C. Hills, H. Kars, R. Meijers], στο *Proceedings of the International Conference on metals conservation (ICOM), Semur en Auxois, 25-28 September 1995*, London 1997, σ. 21-26
- «Αρχαιολογικά Μενδενίστας», εφημ. *Η Φωνή της Μενδενίστας*, αρ. φύλ. 52 (1998)
- «Νομός Φθιώτιδας: Μέρος του μυκηναϊκού κόσμου ή της περιφέρειάς του;», στο Ε. ΦΡΟΥΣΣΟΥ (επιμ.), *Η Περιφέρεια του Μυκηναϊκού Κόσμου. Α΄ Διεθνές Διεπιστημονικό Συμπόσιο, Λαμία, 25-29 Σεπτεμβρίου 1994*, Λαμία 1999, σ. 181-186
- «Representations of Sea-Battles on Mycenaean sherds from Kynos», στο H. TZALAS (επιμ.), *5th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Nauplia, 26, 27, 28 August 1993, Tropis V, Athens 1999*, σ. 119-128
- «Fragment eines Kraters mit der Darstellung eines Kriegsschiffs, Kat. Nr. 232», *Götter und Helden der Bronzezeit. Europa im Zeitalter des Odysseus, Nationalmuseum, Kopenhagen, 19 Dezember 1998-5 April 1999, Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn 13 Mai 1999-22 August 1999, Galeries Nationales du Grand Palais, Paris 28 September 1999-9 Januar 2000, Hellenic Ministry of Culture National Archaeological Museum, Athen 11 Februar 2000-7 Mai 2000, Nationalmuseum, Kopenhagen/Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn/Réunion des Musées Nationaux, Paris/Hellenic Ministry of Culture, Athen 1999*, σ. 281.
- «Το Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 72 (1999), σ. 101-104
- *Τον καιρό των Μυκηναίων στη Φθιώτιδα, Πρόγραμμα Μελίνα, Εκπαίδευση και Πολιτισμός - Ο κόσμος της αρχαιότητας, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης* [συνεργασία: Π. Μπούγια], Λαμία 1999
- «Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αταλάντης», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 74 (2000), σ. 93-95
- «Ασυνήθιστοι τύποι ελληνιστικών αγγείων από την κοιλάδα του Σπερχειού», *Ελληνιστική Κεραμική από την Θεσσαλία*, Αθήνα 2000, σ. 214-220
- «“Μεγαρικοί” σκύφοι από την ανατολική Λοκρίδα», *Ε΄ ΕλλΚερ.* (2000), σ. 453-460
- «Το έργο της ΙΔ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1990 έως το 1998», στο Π. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΟΥ (επιμ.), *Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990-1998), 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος, Μάιος 1998*, Βόλος 2000, σ. 13-21

- «Οι πρώιμες φάσεις της ΥΕ περιόδου στο Νομό Φθιώτιδας», στο Π. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΟΥ (επιμ.), *Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990-1998)*, 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος, Μάιος 1998, Βόλος 2000, σ. 35-37
- «Άγνωστος τύπος επιτάφιας στήλης από την Ανατολική Λοκρίδα», στο *Ταφικές πρακτικές και παραδόσεις της Μεσογείου από το 1100 π.Χ έως το 400 μ.Χ.*, Διεθνές Αρχαιολογικό Συμπόσιο, Ρόδος, 24-27 Ιουνίου 2000, (υπό έκδ.)
- «Beisetzungen mit Leichenbrand aus der Felskammernekropole von Elateia-Alonaki, Griechenland» [συνεργασία: S. Deger-Jalkotzy, S. Fabrizii-Reuer], στο *Festschrift für Egon Reuer, Archaeologia Austriaca* 84-85 (2000-2001), σ. 137-153
- «Άρτεμις-Ασπαλίσ», στο Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ, Ι. ΛΕΒΕΝΤΗ (επιμ.), *Καλλιόστευμα, Μελέτες προς τιμήν της Όλγας Τζάχου-Αλεξανδρή*, Αθήνα 2001, σ. 403-410
- «New Production Centres of Ceramics from Bronze Age Settlements in Central Greece obtained by Neutron Activation Analysis» [συνεργασία: H. Mommsen, A. Hein, D. Ittameier, J. Maran], στο Y. BASSIAKOS, E. ALOUPI, Y. FACORELLIS (επιμ.), *3rd International Symposium on Archaeometry, Athens 1993*, Athens 2001, σ. 343-354
- «Οι ανασκαφές στη Νέα Εθνική Οδό-Έργα Π.Α.Θ.Ε. Χιλιάδι», στο Φ. ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ, Π. ΜΠΟΥΓΙΑ (επιμ.), *Ο δρόμος είχε τη δική του ιστορία... Αρχαιολογικά ευρήματα από τις ανασκαφές στη Φθιώτιδα κατά μήκος της Νέας Εθνικής Οδού και του Αγωγού Φυσικού Αερίου, Λαμία, 26 Σεπτεμβρίου 1999-30 Ιουνίου 2002*, Λαμία 2002, σ. 15-24
- «Οι ανασκαφές στη Νέα Εθνική Οδό-Έργα Π.Α.Θ.Ε. Αγία Αικατερίνη (Το νεκροταφείο)», στο Φ. ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ, Π. ΜΠΟΥΓΙΑ (επιμ.), *Ο δρόμος είχε τη δική του ιστορία... Αρχαιολογικά ευρήματα από τις ανασκαφές στη Φθιώτιδα κατά μήκος της Νέας Εθνικής Οδού και του Αγωγού Φυσικού Αερίου, Λαμία, 26 Σεπτεμβρίου 1999-30 Ιουνίου 2002*, Λαμία 2002, σ. 32-34
- «Οι ανασκαφές στον Αγωγό Φυσικού Αερίου-Έργα Δ.Ε.Π.Α. Παλαιοχώρι Δωριέων, Αμφίκλεια», στο Φ. ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ, Π. ΜΠΟΥΓΙΑ (επιμ.), *Ο δρόμος είχε τη δική του ιστορία... Αρχαιολογικά ευρήματα από τις ανασκαφές στη Φθιώτιδα κατά μήκος της Νέας Εθνικής Οδού και του Αγωγού Φυσικού Αερίου, Λαμία, 26 Σεπτεμβρίου 1999-30 Ιουνίου 2002*, Λαμία 2002, σ. 43-46.
- «New finds from Phthiotis», στο H. TZALAS (επιμ.), *7th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Pylos, 26, 27, 28, 29 August 1999, Tropis VII*, Athens 2002, vol. I, σ. 279-282
- «Further finds from Kynos», in H. TZALAS (επιμ.), *7th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Pylos, 26, 27, 28, 29 August 1999, Tropis VII*, vol. I, Athens 2002, σ. 283-290
- «An Early Helladic ship from Lokris» [συνεργασία: E. Zahou], στο H. TZALAS (επιμ.), *7th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Pylos, 26, 27, 28, 29 August 1999, Tropis VII*, Athens 2002, vol. II, σ. 867-871
- «More news from Kynos», στο *8th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Hydra, 26-29 August 2002, Tropis VIII*, (υπό έκδ.)
- «Τα πλοία του Κύνου», στο *International Meeting, Maritime Transport and communications in the Mediterranean: from Paleolithic Age to Early Roman Times, Melos, 12-15 September 2002*, (υπό έκδ.)
- «Ανατολική Λοκρίδα. Η ιστορία της μέσα από τα μνημεία και τις αρχαιολογικές έρευνες», στο *Λοκρίδα. Ιστορία και Πολιτισμός* [συνεργασία: Δ. Κωτούλας, Ε. Μπαλτά, Β. Συθιακάκη, Γ. Τόλιας], έκδ. Κτήματος Χατζημιχάλη, Αθήνα 2002, σ. 17-112

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

- «The Transition from Late Helladic IIIC to the Early Iron Age at Kynos», στο S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (επιμ.), *LH IIIC Chronology and Synchronisms. Proceedings of the International workshop held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, May 7th, and 8th 2001*, Wien 2003, σ. 37-51
- «Ερευνώντας δύο “Περιφέρειες”: Ανατολική Λοκρίδα και ΒΑ Φωκίδα. Ομοιότητες και διαφορές», στο Α. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ-ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ, Μ.-Φ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (επιμ.), *Η Περιφέρεια του Μυκηναϊκού Κόσμου. Β΄ Διεθνές Διεπιστημονικό Συμπόσιο, Λαμία, 26-30 Σεπτεμβρίου 1999*, Αθήνα 2003, σ. 339-350
- «Μυκηναϊκά αγγεία και απομιμήσεις. Τμήμα κρατήρα ΥΕ ΠΠΓ (μέσα 12ου αι. π.Χ.), αρ. κατ. 185», στο Ν. Χρ. ΣΤΑΜΠΟΛΙΔΗΣ (επιμ.), *Πλόες... Από τη Σιδώνα στη Χουέλβα. Σχέσεις λαών της Μεσογείου 16ος-6ος αι. π.Χ.*, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Αθήνα 2003, σ. 270
- «Κεραμικοί Κλίβανοι της ύστερης ελληνιστικής περιόδου από την ανατολική Λοκρίδα», ΣΤ΄ *ΕλλΚερ.* (2004), σ. 513-520
- «Lamia. Archäologisches Museum. Kat. Nr. 193», *CMS V, Suppl. 3.1*, Mainz 2004, σ. 313-314
- «Χίλιαδι-Προσκυνά», στο Χ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ (επιμ.), *Πρακτικά. Αρχαιολογικές Έρευνες και Μεγάλα Δημόσια Έργα. Αρχαιολογική Συνάντηση Εργασίας, Επταπύργιο Θεσσαλονίκης, 18-20 Σεπτεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 238-240
- «Αγία Αικατερίνη Αρκίτσας, αρχ. Αλόπη», στο Χ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ (επιμ.), *Πρακτικά. Αρχαιολογικές Έρευνες και Μεγάλα Δημόσια Έργα. Αρχαιολογική Συνάντηση Εργασίας, Επταπύργιο Θεσσαλονίκης, 18-20 Σεπτεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 241-242.
- «Χίλιαδι», στο Χαρ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ, Στ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, Χρ. ΠΑΥΛΙΔΟΥ (επιμ.), *Λεύκωμα Πινακίδων. Αρχαιολογικές Έρευνες και Μεγάλα Δημόσια Έργα. Αρχαιολογική Συνάντηση Εργασίας, Επταπύργιο Θεσσαλονίκης, 18-20 Σεπτεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 27
- «Αγία Αικατερίνη Αρκίτσας», στο Χαρ. ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ, Στ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, Χρ. ΠΑΥΛΙΔΟΥ (επιμ.), *Λεύκωμα Πινακίδων. Αρχαιολογικές Έρευνες και Μεγάλα Δημόσια Έργα. Αρχαιολογική Συνάντηση Εργασίας, Επταπύργιο Θεσσαλονίκης, 18-20 Σεπτεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 29
- «Ανατολική Λοκρίδα-Λευκαντί: ομοιότητες και διαφορές», στο *Διεθνές Αρχαιολογικό Συνέδριο, «Η Εύβοια κατά την Αρχαιότητα. Όψεις του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου»*, Χαλκίδα, 7-10 Οκτωβρίου 2004, (υπό έκδ.)
- «Atalanti. Archäologisches Museum. Kat. Nr. 49-42» [συνεργασία: S. Dimaki], *CMS V, Suppl. 3.1*, Mainz 2004, σ. 139-183
- «Δύο Νέες Περιπτώσεις Καταγραφής Σεισμικού Γεγονότος σε Αρχαία Μνημεία στη Λαμία», στο D. KATSONOPOULOU, S. SOTER, I. KOUKOUVELAS (επιμ.), *Helike III, Ancient Helike and Aigialeia: Archaeological Sites in Geologically Active Regions, Proceedings of an international congress held at Diakofto, 6-9 October 2000*, Athens 2005, σ. 153-166
- «Sailing at Kynos», in *9th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Agia Napa, Cyprus, 26-29 August 2005*, *Tropis IX*, (υπό έκδ.)
- *Αρχαιολογικό Μουσείο Αταλάντης*, Αθήνα 2006
- «Η Λαμία....πριν τη Λαμία», στο Ι. ΜΑΚΡΗΣ (επιμ.), *3ο Συνέδριο Φθιωτικής Ιστορίας (Ιστορία-Αρχαιολογία-Λαογραφία)*, Λαμία, 4-6 Νοεμβρίου 2005, Λαμία 2006, σ. 414-423
- «Mycenaean Pictorial Style at Kynos, East Lokris», στο E. RYSTEDT, B. WELLS (επιμ.),

Pictorial pursuits: Figurative painting on Mycenaean and Geometric pottery. Papers from two seminars at the Swedish Institute at Athens in 1999 and 2001, Stockholm 2006, σ. 23-29

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορόνια

- «Bronze Age Pictorial Tradition on Geometric Pottery», στο E. RYSTEDT, B. WELLS (επιμ.), *Pictorial pursuits: Figurative painting on Mycenaean and Geometric pottery. Papers from two seminars at the Swedish Institute at Athens in 1999 and 2001*, Stockholm 2006, σ. 171-175
- «Early Iron Age burials in the East Lokris», στο S. DEGER-JALKOTZY, I. LEMOS (επιμ.), *3rd A. G. Leventis Conference "From Wanax to Vasileus, Ancient Greece from the Mycenaean palaces to the Age of Homer"*, Edinburgh, 22-25 January 2003, Edinburgh 2006, σ. 483-504
- «1998-1999: τέλος εποχής», *ΑΕΘΣΕ* 1 (2006), σ. 889-898
- «Θολωτοί τάφοι στην Αχαΐα Φθιώτιδα», στο Β. ΚΟΝΤΟΝΑΤΣΙΟΣ (επιμ.), *Αχαιοφθιωτικά Γ'. Πρακτικά του Γ' Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών. Ιστορία, Αρχαιολογία, Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας*, Αλμυρός, 13-15 Οκτωβρίου 2000, Αλμυρός 2007, Τόμ. Α', σ. 259-266
- «LH IIIC Middle Pottery Repertoire of Kynos», στο S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (επιμ.), *LH IIIC Chronology and Synchronisms II. LH IIIC Middle. Proceedings of the International workshop held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, October 29th and 30th, 2004*, Wien 2007, σ. 119-127
- «Rare Burial Gifts from Mycenaean Chamber Tombs in North-East Phokis», στο E. ALRAM-STERN, G. NIGHTINGALE (επιμ.), *Keimilion. Elitenbildung und Elitärer Konsum von der mykenischen Palastzeit bis zur Homerischen Epoche, Akten des internationalen Kongresses, vom 3. bis 5. Februar 2005 in Salzburg*, Wien 2007, σ. 59-64
- «Το αμυντικό σύστημα του Βόρειου Μαλιακού» [συνεργασία: Μ.-Φ. Παπακωνσταντίνου], στο Β. ΚΟΝΤΟΝΑΤΣΙΟΣ (επιμ.), *Αχαιοφθιωτικά Γ'. Πρακτικά του Γ' Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών. Ιστορία, Αρχαιολογία, Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας*, Αλμυρός, 13-15 Οκτωβρίου 2000, Αλμυρός 2007, Τόμ. Α', σ. 313-321
- «Φθιώτιδα. Ιστορικό και αρχαιολογικό περίγραμμα», στο Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), *Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα*, Αθήνα 2008, σ. 272-273
- «Ανατολική Λοκρίδα», στο Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), *Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα*, Αθήνα 2008, σ. 274-291
- «Βορειοανατολική Φωκίδα», στο Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), *Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα*, Αθήνα 2008, σ. 292-301
- «Δωρίδα», στο Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), *Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα*, Αθήνα 2008, σ. 310-315
- «Ευρυτανία. Ιστορικό και αρχαιολογικό περίγραμμα», στο Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), *Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα*, Αθήνα 2008, σ. 336-345
- «Mit Homer auf See», *Zeit der Helden, Die 'dunklen Jahrhunderte' Griechenlands 1200-700 v. Chr.*, Badisches Landesmuseum Karlsruhe, 25. Oktober 2008-15. Februar 2009, Darmstadt 2008, σ. 60-61
- «Τι δεν ήταν οι Δωριείς», στο 2ο Συνέδριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 4-7 Δεκεμβρίου 2008, (υπό έκδ.)
- «Fishing at Kynos» [συνεργασία: P. Kounouklas], στο *10th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Hydra, Greece, 27 August-2 September 2008, Tropis X*, (υπό έκδ.)
- «Η Πρωτογεωμετρική Λαμία», *ΑΕΘΣΕ* 2 (2009), σ. 975-988
- «Η ανακύκλωση στην αρχαιότητα», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 111 (2009), σ. 92-96

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορώνια

- «“Kynos” Pace to the Early Iron Age» [συνεργασία: P. Kounouklas], στο S. DEGER-JALKOTZY, A. E. BÄCHLE (επιμ.), *LH IIIC Chronology and Synchronisms III. LH IIIC Late and the transition to the Early Iron Age. Proceedings of the International workshop held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, February 23th and 24th 2007*, Wien 2009, σ. 61-76
- «Ο Αίας... στον Κύνο. Σύστημα Διαχείρισης Ανασκαφικών Δεδομένων» [συνεργασία: Π. Κουνούκλας, Δ. Μπελέτσης], *ΑΕΘΣΕ* 2 (2009), σ. 999-1009
- «Elateia and the Mycenaean heritage» [συνεργασία: S. Deger-Jalkotzy, S. Fabrizio-Reuer], στο Δ. ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ (επιμ.), *Δώρον. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Σπύρο Ιακωβίδη*, Αθήνα 2009, σ. 211-229
- «Delphi-Kirrha-Pefkakia via Spercheios valley: Matt-painted pottery as Sign of Inter-communication», in A. PHILIPPA-TOUCHAIS, G. TOUCHAIS, S. VOUTSAKI, J. WRIGHT (επιμ.), *Mesoelladika. La Grèce continentale au Bronze Moyen. Actes du colloque international organisé par l'École française d'Athènes, en collaboration avec l'American School of Classical Studies at Athens et le Netherlands Institute in Athens, Athènes, 8-12 mars 2006*, BCH Suppl. 52, Αθήνα 2010, σ. 573-581
- *Κύνος*, Αθήνα 2010
- «Η εξάπλωση της Αττικής Μελανόμορφης και Ερυθρόμορφης κεραμικής στο Νομό Φθιώτιδας», στο *Επιστημονικό Συνέδριο «Οι εισαγωγές Αττικής Μελανόμορφης και Ερυθρόμορφης κεραμικής στην αρχαία Θεσσαλία»*, Βόλος, 3-5 Δεκεμβρίου 2010, *Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας*, (υπό έκδ.)
- «The Marmara Tumuli: Their contribution to Greek Protohistory», στο E. BORNA, S. MÜLLER-CELKA (επιμ.), *Ancestral Landscapes: Burial Mounds in the Copper and Bronze Ages, (Central and Eastern Europe-Balkans-Adriatic-Aegean, 4th-2nd millennium BC)*, International Conference, Udine, May 15th-18th 2008, Lyon 2011, σ. 571-575
- «Η ανακύκλωση στην αρχαιότητα: το παράδειγμα του Κύνου» [συνεργασία: Π. Κουνούκλας], *ΑΕΘΣΕ* 3 (2012), σ. 1171-1178
- «Από το χαλκό στο σίδηρο: το ρεπερτόριο κεραμικής στον Κύνο» [συνεργασία: Π. Κουνούκλας], *ΑΕΘΣΕ* 3 (2012), σ. 1159-1169
- «Θερμοπύλες: Παρελθόν, παρόν και μέλλον», στο Ι. ΜΑΚΡΗΣ (επιμ.), *5ο Συνέδριο Φθιωτικής Ιστορίας, (Ιστορία-Αρχαιολογία-Λαογραφία)*, Λαμία, 16-18 Απριλίου 2010, Λαμία 2013, σ. 39-50
- «Pictures from nowhere», στο *Χρωστήρες: Η τοιχογραφία και η αγγειογραφία της 2ης χιλιετίας π.Χ. σε διάλογο*, Σαντορίνη, 24-26 Μαΐου 2013, (υπό έκδ.)
- «Η Οπούντια εκδοχή της αγροικίας κατά την Ύστερη Αρχαιότητα» [συνεργασία: Π. Μπούγια], στο A. D. Rizakis, I. P. Touratsoglou (επιμ.), *Villae Rusticae. Family and market-oriented farms in Greece under Roman rule, Proceedings of an international congress held at Patrai, 23-24 April 2010*, Athens 2013, *ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ* 68, σ. 554-571
- «Reconstructing Mycenaean shipbuilding through ceramic production and iconography: the evidence from Kynos» [συνεργασία: P. Kounouklas], στο *AHRC Conference, Materials and Industries in the Mycenaean World. Current approaches to the study of materials and industries in prehistoric Greece, Department of Archaeology, School of Humanities, University of Nottingham, 9-10 May 2013*, Nottingham, (υπό έκδ.)
- «Φυτά και ζώα στην καλλιτεχνική παραγωγή του Κύνου», *Διεπιστημονική Διημερίδα, Περιβάλλον και πολιτισμός στη Φθιώτιδα χθες και σήμερα*, ΙΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Τμήμα Γεωλογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Λαμία, 29-30 Μαρτίου 2014, (υπό έκδ.)
- «Η συμβολή του Κύνου στην ιστορία της Ανατολικής Λοκρίδας και της Ελλάδας γενικότερα» [συνεργασία: Π. Κουνούκλας], στο Μ.-Φ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (επιμ.), *Πρα-*

κτικά Επιστημονικής Διημερίδας, Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία Δήμου Λοκρών, Το σημερινό στάδιο της αρχαιολογικής έρευνας, Αταλάντη, 30 Ιουνίου-1 Ιουλίου 2012, Δήμος Λοκρών, Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας, Λαμία 2015, σ. 52-72

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Φανουρίας Δακορόνια

- «Fishing Technology: The Kynos Contribution» [συνεργασία: P. Kounouklas], στο D. PANAGIOTOPOULOS, I. KAISER, O. KOUKA (επιμ.), *Ein Minoer im Exil, Festschrift für Wolf-Dietrich Niemeier, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie, Bd. 270*, Bonn 2015, σ. 35-50
- «Κεραμική τεχνολογία στον Κύνο», *ΑΕΘΣΕ* 4 (2015), σ. 841-848
- «Sacrifice on board», στο E. ALRAM-STERN, Fr. BLAKOLMER, S. DEGER-JALKOTZY, R. LAFFINEUR, J. WEILHARTNER (επιμ.), *Metaphysis, Ritual, Myth and Symbolism in the Aegean Bronze Age, Proceedings of the 15th International Aegean Conference, Vienna, Institute for Oriental and European Archaeology, Aegean and Anatolia Department, Austrian Academy of Sciences and Institute of Classical Archaeology, University of Vienna, 22-25 April 2014*, Leuven-Liège 2016, σ. 387-392
- «Ευτέρπης Δώρον», στο Μ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Χρ. ΚΑΛΛΙΝΗ (επιμ.), *Ἠχάδιν Ι. Τιμητικός τόμος για τη Στέλλα Δρούγου*, Αθήνα 2016, σ. 310-318
- «Agricultural practices and animal management at Late Bronze Age Kynos: A preliminary investigation integrating bioarchaeological and isotopic data» [συνεργασία: V. Issakidou, A. Karathanou, E. Nitsch, P. Kounouklas, A. Gotsinas, P. Halstead, A. Bogaard], (poster), *Agricultural Origins of Urbanization 'Intensification' in Late Prehistoric Western Eurasia and Beyond, 18-20 March 2016, Ioannou Centre for Classical and Byzantine Studies, University of Oxford*, (υπό έκδ.)
- «Φωκικά γεωμετρικά ψήγματα», στο *International Conference Ancient Phokis. New approaches to its history, archaeology and topography, DAI (A), Library, 30 March-1 April 2017* (υπό έκδ.)
- «Δρόμοι με παρελθόν» [συνεργασία: Π. Κουνούκλας], στο *International Conference Ancient Phokis. New approaches to its history, archaeology and topography, DAI (A), Library, 30 March-1 April 2017* (υπό έκδ.)

Α΄ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

1-6		BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
9-20	Afram-Stern Eva	The Mycenaean Bird Figurines from Kynos. Their Typology and Function
21-48	Bächle Anna-Elisabeth	A New Glance at Old Sherds. LH IIIC and Dark Age Pottery from Elateia
49-72	Deger-Jalkotzy Sigrid	Geometric pottery from Elateia-Alonaki. The end of a long history
73-82	Felsch Rainer	Das Kastro Souvalas bei Kalapodi
83-92	Ἰακωβίδης Σπυρίδων	Τὸ λανθάνον μυκηναϊκὸ ἀνάκτορο τοῦ Ὀρχομενοῦ
93-134	Καράντζαλη Έφη	Η πρώτη χρήση του νεκροταφείου στον προφήτη Ηλία στις Κομποτάδες Φθιώτιδας κατά την Υστεροελλαδική περίοδο
135-146	Κυπαρίσση-Αποστολικά Νίνα	Μια Νεολιθική αυλήτριά από τη Μαγούλα Κουτρουλού στο Νέο Μοναστήρι Φθιώτιδας
147-158	Κυριαζή Όλγα	Τύμβος της μεταβατικής περιόδου από τη Μέση στην Υστερη εποχή του Χαλκού στον Προσκυνά της ανατολικής Λοκρίδας
159-168	Lemos S. Irene	A Ship Scene for Fanouria
169-194	Moortel [Van de] Aleydis Ζάχου Ελένη Rutter B. Jeremy	Mitrou and Proskynas in Prehistoric East Lokris. Chronology, Interconnections and Society
195-212	Niemeier Wolf-Dietrich Niemeier Barbara	Kynos und Kalapodi/Abai. Ein Spätmykenischer Krater mit figürlicher Dekoration aus der Töpferwerkstatt von Kynos im Heiligtum von Kalapodi/Abai
213-226	Nightingale Georg	The Postpalatial Glass and Faience Beads from Elateia-Alonaki
227-238	Νικολάου Ελίσάβετ	Οστέινες περόνες Υστεροελλαδικής εποχής από τον Κύνο ανατολικής Λοκρίδας
239-256	Οικονομίδης Σταύρος Τσώνος Άκης	Ο επικοινωνιακός ρόλος του Πατραϊκού και του Κορινθιακού κόλπου κατά την Υστερη Χαλκοκρατία. Μια τοπογεωγραφική και αρχαιολογική προσέγγιση
257-280	Παπακωνσταντίνου Μαρία-Φωτεινή	Ταφικός τύμβος της Πρώιμης εποχής του Χαλκού στην Αταλάντη
281-294	Pini Ingo	Bronze Age Glyptic in Phthiotis. An Assessment
295-318	Σταμούδη Κατερίνα	Μικρές επισημάνσεις για την αμαυρόχρωμη κεραμική της κοιλάδας του Σπερχείου. Νέα δεδομένα από το Κάστρο Λαμίας
319-336	Τιλελή Φιλίτσα Ψαρογιάννη Κωνσταντίνα	Πρωτογεωμετρικός κιβωτιόσχημος τάφος πολεμιστή στα Άνω Ρεβένια Λαμίας νομού Φθιώτιδας
337-374	Φρούσσου Ελένη	Η Πρώιμη και η Μέση εποχή του Χαλκού στο Νέο Μοναστήρι Φθιώτιδας. Νεότερες παρατηρήσεις

Β΄ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

1-6		BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ
9-44	Ανδρέου Ιωάννα	Ο Αττικός δήμος των Αιξωνιδών Αλών και τα ιερά του
45-56	Ανδρέου Ηλίας	Υδραυλικά έργα στον Αττικό δήμο των Αιξωνιδών Αλών
57-64	Cantarelli Floriana	Il gruppo Italiano che ha svolto attività geostorica nella Ftiotide. Gli studi in corso e alcune idee
65-86	Γεωργίου Ευαγγελία	Προεργνίων Φθιωτών
87-104	Coleman John	Korseia in East Lokris
105-122	Γώγος Σάββας	Περί της σκευής του αρχαίου ελληνικού θεάτρου
123-140	Δεσπίνης Γιώργος	Γλυπτά από τη Φθιώτιδα
141-170	Ζάχος Γεώργιος	Ενεπίγραφες επιτύμβιες στήλες στην Αρχαιολογική Συλλογή Ελάτειας
171-222	Helly Bruno	La Thessalie des « siècles obscurs ». Un essai d'interprétation historique
223-232	Katsonopoulou Dora	Opuntian Lokris through Literary Sources
233-248	Kounouklas Petros	Marine installations at the site of Kynos
249-264	Κριτζάς Χαράλαμπος	Επιγραφικές ενδείξεις για την ιππάφειν του ιπποδρόμου των Δελφών
265-282	Μπούγια Πολυξένη	Νηρηίδα του γάμου και του θανάτου. Αντικατοπτρισμοί γυναικείου κτερίσματος από το Ναρθάκιον της Αχαΐας Φθιώτιδος
283-302	Ντάσιος Φώτης	Για την Κρίσα ξανά
303-320	Πάντος Πάντος	Πυρά Ηρακλέους στην Οίτη. Παλιές και νέες ανασκαφές (1988-1992)
321-338	Παπαδημητρίου Άγγελος	Τιθορέα, φύσει και τέχνη πόλις ερυμνή
339-348	Παπασταθοπούλου Αριστέα	Ναΐσκος και αγαλματίδιο έθρονης Κυβέλης
349-358	Rousset Denis	Monuments funéraires archaïques de Doride et de Phocide
359-364	Σίμωσι Αγγελική	Βυζαντινό ναυάγιο στη θαλάσσια περιοχή του Αγ. Ιωάννη Θεολόγου στη Φθιώτιδα
365-376	Σιφή Μαρία	Μια λευκή λήκυθος «κυρίου» τύπου στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας
377-400	Σταυρογιάννης Λάμπρος	Τρεις ταφικοί νομισματικοί «θησαυροί» από τις Κομποτάδες Φθιώτιδας
401-410	Summa Daniela	Towards history of the Corpus of Inscriptions of Eastern Locris
411-420	Τζάλας Χάρης	Το ομοίωμα πλοίου αρ. 17420 του Αρχαιολογικού Μουσείου Διστόμου
421-446	Τζάχου-Αλεξανδρή Όλγα	Δώρα για τη νύφη από τον Ζωγράφο του Πηλέως στην κάλπιδα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου αρ. 26165
447-464	Τουράτσογλου Ιωάννης	Ο υστερορωμαϊκός νομισματικός θησαυρός της Γλύφας Φθιώτιδος/2001
465-476	Τσούρτη Ηώς	Η αρχαϊκή νομισματοκοπία της Χαλκίδας. Τα παραδείγματα του Νομισματικού Μουσείου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AAA	= <i>Αρχαιολογικά Ανάλεκτα</i> εξ Αθηνών
AA	= <i>Archäologischer Anzeiger</i>
AABS	= <i>Journal of the Association for the Advancement of Baltic Studies</i>
ΑΔ	= <i>Αρχαιολογικόν Δελτίον</i>
Add	= J.D. BEAZLEY, <i>Addenda Additional References to ABV, ARV and Paralipomena, Second Edition, compiled by Th. A. Carpenter</i> (Oxford 1989)
AE	= <i>Αρχαιολογική Εφημερίς</i>
ΑΕΘΣΕ 1	= <i>Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 1. Πρακτικά Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος, 27.2 - 2.3.2003, Βόλος 2006</i>
ΑΕΘΣΕ 2	= <i>Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 2. Πρακτικά Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος, 16 -19.3.2006, Βόλος 2009</i>
ΑΕΘΣΕ 3	= <i>Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος, 12.3 - 15.3.2009, Βόλος 2012</i>
AEMΘ 4	= <i>Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και Θράκη 4, Θεσσαλονίκη 1990, Θεσσαλονίκη 1993</i>
AEMΘ 5	= <i>Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και Θράκη 5, Θεσσαλονίκη 1991, Θεσσαλονίκη 1994</i>
AEMΘ 20	= <i>Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και στη Θράκη 20, Θεσσαλονίκη 1996, Θεσσαλονίκη 2008</i>
Ägäische Frühzeit 4	= F. SCHACHERMEYER, <i>Die Ägäische Frühzeit. Vol 4: Griechenland im Zeitalter der Wanderungen vom Ende der mykenischen Ära bis auf die Dorier</i> (SBWien 372 = <i>Mykenische Studien</i> 8), Vienna 1980
AJ	= <i>Archaeological Journal</i>
AJA	= <i>American Journal of Archaeology</i>
AM	= <i>Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Institutes, Athenische Abteilung</i>
Ancestral Landscapes	= E. BORGNA, S. MÜLLER-CELKA (επιμ.), <i>Ancestral Landscapes. Burial Mounds in the Copper and Bronze Ages, Proceedings of the International Conference held in Udine, 15-18.5. 2008, Lyon 2011</i>
Ancient Greece	= S. DEGER-JALKOTZY, I.S. LEMOS (επιμ.), <i>Ancient Greece: From the Mycenaean Palaces to the Age of Homer, Proceedings of the 3rd A. G. Leventis Conference "From Wanax to Basileus", Edinburgh, 22-25 January 2003, Edinburgh 2006</i>
AncW	= <i>The Ancient World. A Scholarly Journal for the study of Antiquity</i>
Antiquity	= <i>Antiquity. A Review of World Archaeology</i>
AntK	= <i>Antike Kunst</i>
Archaeologia	= <i>Archaeologia, or, Miscellaneous Tracts Relating to Antiquity</i>
ArchEspArq	= <i>Archivo español de Arqueologia</i>
ArchKorrBl	= <i>Archäologisches Korrespondenzblatt</i>
ARV ²	= J.D. BEASLEY, <i>Attic Red-figure Vase-Painters</i> , Oxford 1963
Αρχαιογνωσία	= <i>Αρχαιογνωσία. Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών</i>
Αρχαιολογία	= <i>Αρχαιολογία. Τριμηνιαίο περιοδικό</i>
ASAA	= <i>Annuario della Scuola Archeologica di Atene</i>
ASATene	= <i>Annuario della Scuola Archeologica di Atene e delle Missioni Italiane in Oriente</i>
Αχαιοφθιωτικά Β΄	= <i>Πρακτικά του Β΄ Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών, Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας, Αλμυρός, 3-4 Ιουνίου 1995, τόμ. Α΄, Β΄, Αλμυρός, 1997</i>
Αχαιοφθιωτικά Γ΄	= <i>Πρακτικά του Γ΄ Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών, Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας, Αλμυρός, 13-15 Οκτωβρίου 2000, τόμ. Α΄, Β΄, Αλμυρός 2007</i>
Αχαιοφθιωτικά Δ΄	= <i>Πρακτικά του Δ΄ Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών, Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία Αχαΐας Φθιώτιδας, Αλμυρός, 17-19 Οκτωβρίου 2008, Αλμυρός 2015</i>
ΑΧΜΔημΛοκ	= Μ.-Φ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (επιμ.), <i>Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία Δήμου Λοκρών. Το σημερινό στάδιο της αρχαιολογικής έρευνας, Πρακτικά επιστημονικής διημερίδας, Αταλάντη, 30 Ιουνίου-1 Ιουλίου 2012, Λαμία 2015</i>

BAR	= <i>British Archaeological Reports</i>
BAR- IS	= <i>British Archaeological Reports, International Series</i>
BCH	= <i>Bulletin de Correspondance Hellénique</i>
BCH Suppl.	= <i>Bulletin de Correspondance Hellénique Supplement</i>
BÉFAR	= <i>Bibliothèque des Écoles françaises d'Athènes et de Rome</i>
BerlWPr	= <i>Winckelmannsprogramm der Archäologischen Gesellschaft zu Berlin</i>
<i>Between the Aegean and the Baltic Seas</i>	= I. GALANAKI, H. TOMAS, Y. GALANAKIS, R. LAFFINEUR (επιμ.), <i>Between the Aegean and the Baltic Seas: Prehistory and the Baltic Seas Across Borders, Proceedings of the International Conference "Bronze and Early Iron Age Interconnections and Contemporary Developments between the Aegean and the Region of the Balkan Peninsula, Central and Northern Europe"</i> , University of Zagreb, 11-14 April 2005, <i>Aegaeum</i> 27, Liège 2007
BICS	= <i>Bulletin of the Institute of Classical Studies</i>
Boreas	= <i>Boreas. Münstersche Beiträge zur Archäologie</i>
BSA	= <i>The Annual of the British School at Athens</i>
BSPF	= <i>Bulletin de la Société Préhistorique Française</i>
BullCom	= <i>Bulletino della Commissione Archeologica Comunale di Roma</i>
Γ'ΕλλΚερ	= Γ' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική, Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 1991, Αθήνα 1994
Γλας Ι	= Σ. Ε. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ, Γλας Ι. <i>Η ανασκαφή 1955-1961</i> , Αθήνα 1989
Γλας ΙΙ	= Σ. Ε. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ, Γλας ΙΙ. <i>Η ανασκαφή 1981-1991</i> , Αθήνα 1998
CAJ	= <i>Cambridge Archaeological Journal</i>
Chiron	= <i>Chiron. Mitteilungen der Kommission für alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts</i>
C&M	= <i>Classica et Mediaevalia</i>
CMS	= <i>Corpus der minoischen und mykenischen Siegel</i>
CRAI	= <i>Comptes rendus des séances de l'Académie des inscriptions et belles lettres</i>
CVA	= <i>Corpus Vasorum Antiquorum</i>
DELG	= P. CHANTRAINE, <i>Dictionnaire étymologique de la langue grecque</i> , Paris 1999
Δ'ΕλλΚερ	= Δ' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική, Μυτιλήνη, Μάρτιος 1994, Αθήνα 1997
Dioniso	= <i>Dioniso. Trimestrale di studi sul teatro antico</i>
Δωδώνη	= Δωδώνη. Επιστημονική επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Εγνατία	= Εγνατία. Επιστημονική επετηρίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Ε'ΕλλΚερ	= Ε' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική, Χανιά, Απρίλιος 1997, Αθήνα 2000
Emporia	= R. LAFFINEUR, E. GRECO (επιμ.), <i>Emporia: Aegeans in the central and eastern Mediterranean, Proceedings of the 10th International Aegean Conference, Athens, Italian School of Archaeology, 14-18 April 2004</i> , Liège 2005
Ενάλια	= Περιοδική έκδοση του Ινστιτούτου Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών
ÉPRO	= <i>Études préliminaires aux religions orientales dans l'empire romain</i>
Έργον	= Το Έργον της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας
Έργο Εφορειών	= Το έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στη Θεσσαλία και στην ευρύτερη περιοχή της, Βόλος, Μάιος 1998, Βόλος 2000
Εύβοια και Στερεά Ελλάδα	= Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ (επιμ.), <i>Αρχαιολογία. Εύβοια και Στερεά Ελλάδα</i> , Αθήνα 2008

<i>Z' ΕλλάΚερ</i>	= <i>Z' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική</i> , Αίγιο, Απρίλιος 2005, Αθήνα 2011
<i>Great Isthmus Corridor Route</i>	= Ed. W. KASE, G. J. SZEMLER, N. C. WILKIE, P. W. WALLACE (επιμ.), <i>The Great Isthmus Corridor Route: Explorations of the Phokis-Doris Expedition</i> , Vol. I, <i>University of Minnesota Publications Studies</i> , Dubuque, Iowa 1991
<i>HASB</i>	= <i>Hefte des Archäologischen Seminars der Universität Bern</i>
<i>Hellenica</i>	= <i>Hellenica. Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques</i> , 12 vols, Paris
<i>Hermanthena</i>	= <i>Hermanthena</i> , Trinity College Dublin <i>Revue</i>
<i>Hermes</i>	= <i>Zeitschrift für klassische Philologie</i>
<i>Hesperia</i>	= <i>The Journal of the American School of Classical Studies at Athens</i>
<i>HOPOΣ</i>	= Ένα αρχαιολογικό περιοδικό. Ελληνική Επιγραφική Εταιρεία
<i>Ηπειρωτικά Χρονικά</i>	= <i>Ηπειρωτικά Χρονικά</i> . Έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων, Ιωάννινα
<i>Hydra</i>	= <i>Working Papers in Middle Bronze Age Studies</i>
<i>ΘεσΗμ</i>	= <i>Θεσσαλικό Ημερολόγιο</i> . Περιοδική έκδοση για την ιστορία της Θεσσαλίας
<i>Θεσσαλία</i>	= <i>Θεσσαλία</i> . Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975-1990. Αποτελέσματα και Προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών, 17-22 Απριλίου 1990, τόμ. Α', Β', Αθήνα 1994
<i>Θεσσαλικά</i>	= <i>Θεσσαλικά</i> . Αρχαιολογικόν περιοδικόν δημοσίευμα. Επιστημονικόν όργανον της Φιλαρχαίου Εταιρείας Βόλου
<i>ΘΧρ</i>	= <i>Θεσσαλικά Χρονικά</i> . Δελτίον της εν Αθήναις Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας των Θεσσαλών
<i>IG</i>	= <i>Inscriptiones Graecae</i>
<i>IJNA</i>	= <i>The International Journal of Nautical Archaeology and Underwater Exploration</i>
<i>IJO</i>	= <i>International Journal of Osteoarchaeology</i>
<i>Iliria</i>	= <i>Iliria. Archaeological Review</i> , Tirana, Institute of Archaeology
<i>IstMitt-BH</i>	= <i>Istanbuler Mitteilungen</i> . Beiheft
<i>JdI</i>	= <i>Jahrbuch des deutschen archäologischen Instituts</i>
<i>JGS</i>	= <i>Journal of Glass Studies</i> . Annual publication of The Corning Museum of Glass
<i>JHS</i>	= <i>Journal of Hellenic Studies</i>
<i>JIAN</i>	= <i>Journal International d'Archéologie Numismatique</i>
<i>JNES</i>	= <i>Journal of Near Eastern Studies</i>
<i>JRGZM</i>	= <i>Jahrbuch des Römisch-germanischen Zentralmuseums</i> , Mainz
<i>JWalt</i>	= <i>The Journal of the Walters Art Gallery</i>
<i>JWP</i>	= <i>Journal of World Prehistory</i>
<i>Kadmos</i>	= <i>Zeitschrift für vor- und frühgriechische Epigraphik</i>
<i>Kalapodi I</i>	= R. C. S. FELSCH (επιμ.), <i>Kalapodi: Ergebnisse der Ausgrabungen im Heiligtum der Artemis und des Apollo von Hyampolis in der antiken Phokis I. Die spätmykenische bis frühprotogeometrische Keramik</i> , Mainz 1996
<i>Kalapodi II</i>	= R. C. S. FELSCH (επιμ.), <i>Kalapodi: Ergebnisse der Ausgrabungen im Heiligtum der Artemis und des Apollo von Hyampolis in der antiken Phokis II</i> , Mainz 2007
<i>Καρδιτσιώτικα Χρονικά</i>	= <i>Καρδιτσιώτικα Χρονικά</i> . Έκδοση της Εταιρείας Καρδιτσιώτικων Μελετών
<i>Keimelion</i>	= E. ALRAM-STERN, G. NIGHTINGALE (επιμ.), <i>The Formation of Elites and Elitist Lifestyle from Mycenaean Palatial Times to the Homeric Period</i> , (DenkschrWien 350 = Veröffentlichungen der Mykenischen Kommission 27), Vienna 2005
<i>Kerameikos IV</i>	= K. KÜBLER, <i>Neufunde aus der Nekropole des 11. und 10. Jahrhunderts</i> , <i>Kerameikos IV</i> , Berlin 1943
<i>Kerameikos V/1</i>	= K. KÜBLER, <i>Die Nekropole des 10. bis 8. Jahrhunderts</i> , <i>Kerameikos V.1</i> , Berlin 1954

<i>Kernos</i>	= <i>Revue internationale et pluridisciplinaire de religion grecque antique</i>
<i>Klio</i>	= <i>Beiträge zur alten Geschichte</i>
<i>La Thessalie 1979</i>	= B. HELLY, <i>La Thessalie, Actes de la table-ronde, Lyon, 21-24 juillet 1975, Collection de la Maison de l'Orient Méditerranéen 6, Série Archéologique 5, Lyon 1979</i>
<i>La Thessalie 1994</i>	= <i>La Thessalie. Quinze années de recherches archéologiques, 1975-1990. Bilans et perspectives, Actes du colloque international, Lyon, 17-22 avril 1990, Vols A', B', Athènes 1994</i>
<i>Lefkandi I</i>	= M.R. POPHAM, L.H. SACKETT, P.G. THEMELIS, <i>The Iron Age. The settlement. The Cemeteries. Text, BSA Suppl. 11, London 1980</i>
<i>Lefkandi III</i>	= M.R. POPHAM, <i>The Tumba Cemetery. Plates. The excavations of 1981, 1984, 1986 and 1992-4, BSA Suppl. 29, London 1996</i>
<i>Lefkandi IV</i>	= D. EVELY (επιμ.), <i>Lefkandi IV, The Bronze Age, London 2006</i>
<i>LH IIIC Chronology I</i>	= S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (επιμ.), <i>LH IIIC Chronology and Synchronisms, Proceeding of the International and Synchronisms I. Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, May 7th and 8th 2001, Wien 2003</i>
<i>LH IIIC Chronology II</i>	= S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (επιμ.), <i>LH IIIC Chronology and Synchronisms II, LH IIIC Middle, Proceeding of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, October 29th and 30th 2004, Wien 2007</i>
<i>LH IIIC Chronology III</i>	= S. DEGER-JALKOTZY, A.E. BÄCHLE (επιμ.), <i>LH IIIC Chronology and Synchronisms III, LH IIIC Late and the transition to the Early Iron Age, Proceeding of the International Workshop Held at the Austrian Academy of Sciences at Vienna, October 23rd and 24th 2007, Wien 2009</i>
<i>LIMC</i>	= <i>Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae</i>
<i>LGPN</i>	= <i>Lexicon of Greek Personal Names</i>
<i>Λοκρίδα. Ιστορία</i>	= Φ. ΔΑΚΩΡΩΝΙΑ, Δ. ΚΩΤΟΥΛΑΣ, Ε. ΜΠΑΛΤΑ, Β. ΣΥΘΙΑΚΑΚΗ, Γ. ΤΟΛΙΑΣ, <i>Λοκρίδα. Ιστορία και Πολιτισμός, Αθήνα 2002</i>
<i>MDP</i>	= P.A. MOUNTJOY, <i>Mycenaean Decorated Pottery. A Guide to Identification, SIMA 73, Göteborg 1986</i>
<i>MeditArch</i>	= <i>Mediterranean Archaeology. Australian and New Zealand Journal for the Archaeology of the Mediterranean World</i>
<i>ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ</i>	= <i>ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ. Έκδοση του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Τομέας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας, Αθήνα</i>
<i>Mesohelladika</i>	= A. PHILIPPA-TOUCHAIS, G. TOUCHAIS, S. VOUTSAKI, J. WRIGHT (επιμ.), <i>Mesohelladika. La Grèce continentale au Bronze Moyen, Actes du Colloque internationale organisé par L'École française d'Athènes, en collaboration avec l'American School of Classical Studies et le Netherlands Institute in Athens, Athènes 2006, Αθήνα 2010</i>
<i>Minos</i>	= <i>Revista de filologia egea</i>
<i>Mnemosyne</i>	= <i>Bibliotheca Classica Batava</i>
<i>Μουσών Δώρα</i>	= Ε. ΑΝΔΡΙΚΟΥ, ΑΛ. ΓΟΥΛΑΚΗ-ΒΟΥΤΥΡΑ, Χ. ΛΑΝΑΡΑ, Ζ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (επιμ.), <i>Μουσών Δώρα. Μουσικοί και χορευτικοί απόηχοι από την αρχαία Ελλάδα. Κατάλογος Έκθεσης, Αθήνα 2003</i>
<i>MusHel</i>	= <i>Museum Helveticum</i>
<i>NC</i>	= <i>Numismatic Chronicle</i>
<i>Nikephoros</i>	= <i>Zeitschrift für Sport und Kultur im Altertum</i>
<i>Num AntCl</i>	= <i>Numismatica e antichità classiche. Quaderni ticinesi</i>
<i>Οβολός</i>	= <i>Περιοδική έκδοση των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου</i>
<i>Οβολός 7</i>	= <i>Το Νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, Κυκλοφορία, Ιστορία. Αρχαίοι - Βυζαντινοί - Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ' Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος, 24-27 Μαΐου 2001, Οβολός 7, Αθήνα 2004</i>
<i>OJA</i>	= <i>Oxford Journal of Archaeology</i>

<i>Orchomenos I</i>	= H. BULLE, <i>Orchomenos I: Die älteren Ansiedlungsschichten</i> , München 1907
<i>Orchomenos II</i>	= E. KUNZE, <i>Orchomenos II: Die neolithische Keramik</i> , München 1931
<i>Para</i>	= <i>Paralipomena. Additions to Attic Black Figure Vase Painters</i> , Oxford 1971 ²
<i>Περατή</i>	= Σ. Ε. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ, <i>Περατή: Το νεκροταφείον</i> (3 τόμοι: Α': Οι τάφοι και τα ευρήματα, Β': Γενικές παρατηρήσεις, Γ': Πίνακες), Αθήνα 1969-1970
<i>Pictorial Pursuits</i>	= E. RYSTEDT, B. WELLS (επιμ.), <i>Pictorial Pursuits: figurative painting on Mycenaean and Geometric Pottery, Papers from two International Round-Table Conferences on Mycenaean Pictorial Pottery at the Swedish Institute at Athens in 1999 and 2001</i> , Stockholm 2006
<i>Πλάτων</i>	= <i>Περιοδική έκδοση της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων</i>
<i>PMK 1</i>	= Ε. ΦΡΟΥΣΣΟΥ (επιμ.), <i>Η Περιφέρεια του Μυκηναϊκού Κόσμου, Πρακτικά Α' Διεθνούς Διεπιστημονικού Συμποσίου, Λαμία, 25-30 Σεπτεμβρίου 1994</i> , Αθήνα 1999
<i>PMK 2</i>	= Ν. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ-ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ, Μ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (επιμ.), <i>Πρακτικά Α' Διεθνούς Διεπιστημονικού Συμποσίου, Λαμία, 26-30 Σεπτεμβρίου 1999</i> , Αθήνα 2003
<i>Polemos</i>	= R. LAFFINEUR (επιμ.), <i>Polemos. Le Contexte Guerrier en Égée à l'âge du Bronze, Actes de la 7e Rencontre égéenne internationale. Université de Liège, 14-17 avril 1998, Aegaeum 19, Liège 1999</i>
<i>PP</i>	= <i>La Parola del Passato</i>
<i>PZ</i>	= <i>Prähistorische Zeitschrift</i>
<i>RA</i>	= <i>Revue Archéologique</i>
<i>RCRFActa</i>	= <i>Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta</i>
<i>RE</i>	= <i>Paulys Realencyclopädie</i>
<i>ΡΕΑ</i>	= <i>Revue des études anciennes</i>
<i>ΡΕΓ</i>	= <i>Revue des études grecques</i>
<i>RFIC</i>	= <i>Rivista di Filologia e di Istruzione Classica</i>
<i>RMDP</i>	= <i>P.A. Mountjoy, Regional Mycenaean Decorated Pottery</i> , Rahden/Westf 1999
<i>RN</i>	= <i>Revue Numismatique</i>
<i>RPh</i>	= <i>Revue de Philologie</i>
<i>SEG</i>	= <i>Supplementum Epigraphicum Graecum</i>
<i>Σερραϊκά Χρονικά</i>	= <i>Περιοδική έκδοση της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Σερρών – Μελνίκου</i>
<i>SIMA</i>	= <i>Studies in Mediterranean Archaeology</i>
<i>SNR</i>	= <i>Schweizerische numismatische Rundschau. Revue Suisse de numismatique</i>
<i>Studia comica</i>	= <i>Reihe widmet sich der griechisch-römischen Komödie</i> (Bernhard Zimmermann Hrsg.)
<i>Συνέδριο Ιστορίας και Πολιτισμού Θεσσαλίας</i>	= <i>Πρακτικά Πρώτου Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Πολιτισμού Θεσσαλίας, Λάρισα, 9-11 Νοεμβρίου 2006, Θεσσαλονίκη 2008</i>
<i>Topoi</i>	= <i>Topoi. An international review on Philosophy</i>
<i>Τρικαλινά</i>	= <i>Φιλολογικό - Ιστορικό - Λαογραφικό - Λογοτεχνικό Περιοδικό, έκδοση του Φ.Ι.ΛΟ.Σ. Τρικάλων</i>
<i>Tropis II</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis II, 2nd International Symposium on ship Construction in Antiquity, Delphi, 27, 28, 29 August 1987, Athens 1990</i>
<i>Tropis III</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis III, 3rd International Symposium on ship Construction in Antiquity, Athens, 24, 26, 29 August 1989, Athens 1995</i>
<i>Tropis IV</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis IV, 4th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Center for the Acropolis Studies, Athens, 28, 29, 30, 31 August 1991, Athens 1996</i>
<i>Tropis V</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis V, 5th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Nauplia, 26, 27, 28 August 1993, Athens 1999</i>

<i>Tropis VI</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis VI, 6th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Lamia, 28, 29, 30 August 1996</i> , Athens 2001
<i>Tropis VII</i>	= H. TZALAS (επιμ.), <i>Tropis VII, Vol. 1, 7th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Pylos, 26, 27, 28, 29 August 1999</i> , Athens 2002
<i>Tropis VIII</i>	= (υπό έκδοση), <i>Tropis VIII, 8th International Symposium on ship Construction in Antiquity, Hydra, 26, 27, 28, 29 August 2002</i>
<i>Φθιωτική Ιστορία 3</i>	= Πρακτικά 3ου Συνεδρίου Φθιωτικής Ιστορίας (Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία), Λαμία, 4, 5 και 6 Νοεμβρίου 2005, Λαμία 2007
<i>Φθιωτική Ιστορία 5</i>	= Πρακτικά 5ου Συνεδρίου Φθιωτικής Ιστορίας (Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία), Λαμία, 16, 17 και 18 Απριλίου 2010, Λαμία 2015
<i>Φωκικά Χρονικά</i>	= <i>Φωκικά Χρονικά. Ετήσια έκδοση</i> (Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία - Καλές Τέχνες), Άμφισσα
<i>Verbum</i>	= <i>Verbum. Revue linguistique</i> , Presses Universitaires de Nancy, Editions Universitaires de Lorraine
<i>ZfN</i>	= <i>Zeitschrift für Numismatik</i>
<i>ZPE</i>	= <i>Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik</i>

THE MYCENAEAN BIRD FIGURINES FROM KYNOS. THEIR TYPOLOGY AND FUNCTION

Eva Alram-Stern

ΤΑ ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΠΤΗΝΟΜΟΡΦΑ ΕΙΔΩΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΝΟ. Η ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ

Στις επιχώσεις της ΥΕ ΙΙΙΓ φάσης του προϊστορικού οικισμού του Κύνου βρέθηκαν εννέα πτηνόμορφα ειδώλια σε μια μεγάλη συγκέντρωση συγκριτικά με άλλες μυκηναϊκές θέσεις. Σε αντίθεση με τα πτηνόμορφα ειδώλια από άλλες θέσεις, αναπαριστούν υδρόβια πτηνά με μακρείς λαιμούς, τα οποία στηρίζονται σε τρία μικρά πόδια και φέρουν γραμμική διακόσμηση. Βάσει της ομοιότητάς τους με τους χειροποίητους πτηνόμορφους ασκούς, αυτά τα ειδώλια θα πρέπει αναλογικά να ερμηνευθούν ως αντικείμενα τα οποία εχρησιμοποιούντο σε τελετές γονιμότητας και μπορεί να είχαν αποτεθεί ως υποκατάστα μιας τέτοιας προσφοράς.

E. ALRAM-STERN

THE MYCENAEAN BIRD FIGURINES FROM KYNOS.
THEIR TYPOLOGY AND FUNCTION

When I first met Fanouria Dakoronia she was preparing her Dissertation at the Institute of Ancient History and Classical Archaeology in Vienna. Working in the same room of the institute we soon became close friends. After returning to Central Greece she started two excavations which would become most important for research into the late Mycenaean period in Central Greece. For the chamber tomb cemetery of Elateia she invited Sigrid Deger-Jalkotzy to join her in a co-operative project, and I had the good fortune to be involved in the excavation and the study of the figurines. At the same time she started excavations at the important settlement of Kynos, and during the last few years the publication of this excavation has become one of her main research aims. In 2006 Fanouria Dakoronia invited me to take part in this project by entrusting me with the figurines for final publication. From this material I would like to dedicate a preliminary study of an interesting assemblage to her anniversary.

My warm thanks to Kerill O'Neill for reviewing the English text. Digitization of the drawings by Marion Frauenglas and Mario Börner.

-
- DAKORONIA [F.] 2003 = «The Transition from Late Helladic IIIC to the Early Iron Age at Kynos», in S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (eds), *LH IIIC Chronology and Synchronisms I*, p. 37-51
 - ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ [Φ.] 2002 = «Ανατολική Λοκρίδα. Η ιστορία της μέσα από τα μνημεία και τις αρχαιολογικές έρευνες», in *Λοκρίδα. Ιστορία και Πολιτισμός*, Αθήνα, p. 17-112
 - ALRAM-STERN [E.] 2016 = «A New Mycenaean Figurine from Kynos, Lokris», in E. ALRAM-STERN *et al.* (eds), *Metaphysis. Ritual, Myth and Symbolism in the Aegean Bronze Age. Proceedings of the 15th International Aegean Conference, Vienna, 22-25 April 2014*, Liège, *Aegaeum* 39, p. 497-500
 - TAMVAKI [A.] 1973 = «Some Unusual Mycenaean Terracottas from the Citadel House Area», *BSA* 68, p. 207-265
 - FRENCH [E.] 1971 = «Development of Mycenaean Terracotta Figurines», *BSA* 66, p. 101-187
 - VETTERS [M.] 2009 = *Die spätbronzezeitlichen Terrakotta-Figurinen aus Tiryns. Überlegungen zu religiös motiviertem Ritualverhalten in mykenischer Zeit anhand von Kontextanalysen ausgewählter Siedlungsbefunde*, unpublished Ph.D., Univ. of Heidelberg
 - FRÖDIN [O.], PERSSON [A.W.] 1938 = *Asine. Results of the Swedish Excavations 1922-1930*, Stockholm
 - PILAFIDIS-WILLIAMS [K.] 1998 = *The Sanctuary of Aphaia on Aigina in the Bronze Age*, München
 - ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ [Κ.] 1982 = *Το μυκηναϊκό ιερό στο Αμυκλαίο και η ΥΕ ΙΙΙΓ περίοδος στη Λακωνία*, Athens
 - ΔΕΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ [Κ.] 2009 = «Το μυκηναϊκό ιερό στο Αμυκλαίο μια νέα προσέγγιση», in W.G. CAVANAGH, C. GALLOU, M. GEORGIADIS (eds), *Sparta and Laconia. From Prehistory to Pre-modern. Proceedings of the Conference held in Sparta 17-20 March 2005*, *BSA Studies* 16, London, p. 95-104
 - FRENCH [E. B.], JANKO [R.] 2008 = «The Late Helladic Small Finds», in W. D. TAYLOUR, R. JANKO, *Ayios Stephanos. Excavations at a Bronze Age and Medieval Settlement in Southern Laconia*, London, *BSA Suppl.* 44, p. 445-470
 - JANNORAY [J.], VAN EFFENTERRE [H.] 1936 = «Fouilles de Krisa (Phocide)», *BCH* 67, p. 110-48

Kynos is situated on a mound at the Northern Euboean Gulf near the beach of Livanates. Excavations brought to light a settlement sequence dating to LH IIIC¹. Aside from pottery and other small finds, there is an outstanding assemblage of more than 180 figurines, including female figurines of phi, psi and tau type, animal figurines as well as groups. At least two fragments are parts of large wheel made human and animal figures².

Among the animal figurines, there are also ten birds³. This number is outstanding if one compares them to other sites on the Southern Greek mainland: In Mycenae itself 13⁴, and in Tiryns 11 bird figurines were identified⁵. The remaining bird figurines published or mentioned in literature are not more than 23 and come from Asine (1), Aigina (1), Korakou (1), Krisa (1), Midea (1), Amyklai (4), Ayios Stephanos (1), Epidauros (1), Nichoria (1), Perati (3), Tanagra (6), Thebes (1) and Volos (1)⁶. Thus they were mostly found in settlement contexts, but also in tombs⁷ and sanctuaries⁸.

The figurines from Kynos come from destruction layers in pure settlement contexts. They are of small size of no more than 5 cm. By their shape they are not always easily identifiable as birds. The best preserved figurine (no. 1) has a short body with a short triangular, upturned tail. The wings are not plastically formed nor are they easily recognized by the paint. Its neck is long and holds a small head ending in a short beak. The bird is resting on three legs of which the third one was set as a support under the breast of the figurine. A small hole beneath the tail of the animal is connected to a cavity in the body of the figurines. Like the other figurines, it is made of light,

-
- BLEGEN [C. W.] 1921 = *Korakou. A Prehistoric Settlement near Corinth*, Boston/New York
 - RUTTER [J. B.] 1974 = *The Late Helladic IIIB and IIIC Periods at Korakou and Gonia in the Corinthia*, Diss. Univ. of Pennsylvania, Philadelphia
 - ØSTENSO [A.] 1998 = «The Small Finds», in *Excavations on the Acropolis of Midea. Results of the Greek-Swedish Excavations*. Vol. I. 1. *The Excavations on the Lower Terraces 1985-1991*, Stockholm
 - HUGHES-BROCK [H.] 1982 = «Terracotta and Miscellaneous Small Finds», in W. A. McDONALD, N. C. WILKIE, *Excavations at Nichoria in Southwest Greece*. Vol. II. *The Bronze Age Occupation*, Minneapolis, p. 625-673
 - ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ [Σ. Ε.] 1969, *Περατή. Τὸ νεκροταφείον*, Athens
 - ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ [Θ.] 1971 = «Τανάγρα», *Έργον*, p. 11-21
 - ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ [Θ. Γ.] 1969 = «Ανασκαφή μυκηναϊκού νεκροταφείου Τανάγρας», *ΠΑΕ* 124, p. 5-15
 - ADRYMI-SISMANI [V.] 2004-2005 = «Le palais de Iolkos et sa destruction», *BCH* 128-129, p. 1-54

1. DAKORONIA 2003; ΔΑΚΟΡΩΝΙΑ 2002, p. 40-48.
2. ALRAM-STERN 2016, p. 497-500.
3. No. 1 = Inv.-no. E524; no. 2 = Inv.-no. E523; no. 3 = Inv.-no. E38; no. 4 = Inv.-no. E54; no. 5 = Inv.-no. E552; no. 6 = per92; no. 7 = Inv.-no. E56; no. 8 = Inv.-no. E49; no. 9 = Inv.-no. E489; no. 10 = Inv.-no. E546.
4. TAMVAKI 1973, p. 223; six pieces from the Citadel House Area: p. 222-224, nos 52-58; FRENCH 1971, p. 101-187.
5. VETTERS 2009. I am grateful to M. Veters for providing me information on this material as well as on her studies of bird figurines.
6. Asine: FRÖDIN, PERSSON 1938, p. 310, fig. 213; Aegina, Temple of Aphaia: PILAFIDIS-WILLIAMS 1998, p. 61 no. 465; Amyklai: ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 1982, p. 66-68; DE-ΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 2009, p. 95-104; 98. Ayios Stephanos: FRENCH, JANKO 2008, p. 445-470; 457, no. 7116; Krisa: JANNORAY, VAN EFFENTERRE 1936, p. 110-48; 144-145, fig. 22; Korakou: BLEGEN 1921, p. 109, fig. 132.1; RUTTER 1974, p. 515, no. 46; Midea: ØSTENSO 1998, *Skrifter U4° XLIX:I:1*, p. 151-156; 155, no. F51, pl. 110; Nichoria: HUGHES-BROCK 1982, p. 625-673; 660, no. 2148, pl. 10-127. Perati: ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ 1969, vol. A, p. 147, no. 1164 from tomb 151; 344, no. 544, from tomb Σ23α; vol. B, p. 270-271. vol. Γ, pl. 43δ from tomb 151; pl. 109α from tomb Σ23α. Tanagra: ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ 1971, p. 11-21; 20 = ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ 1969, p. 5-15; 14; Theben: ΑΔ 29 (1973-1974), Β', Χρον., p. 433, pl. 285γ [Κ. Δημακοπούλου]; Volos: ADRYMI-SISMANI 2004-2005, p. 1-54; 20; ΠΑΕ 1961, p. 53.
7. *I.e.* Perati and Tanagra.
8. *I.e.* at Asine, Amyklai and Epidauros.

E. ALRAM-STERN

THE MYCENAEAN BIRD FIGURINES FROM KYNOS.
THEIR TYPOLOGY AND FUNCTION

fine grained fabric, typical for Mycenaean pottery with a few white and red inclusions as well as mica macroscopically visible in the clay body. The entire figurine is painted with broad lines from the neck similar to Linear Type 2 described by E. French for Mycenaean animal figurines⁹. This bird figurine comes from a LH IIIB2-LH IIIC Early context¹⁰.

Five further figurines (nos 2-6) of which the heads are missing can be classified on the basis of their painted decoration as Linear Type 2, but they have longer bodies and an even more simplified linear design. In all likelihood, on the basis of their short, more or less upturned tails and their three legs they should be identified as birds. Two of them (no. 5-6) are also provided with a hole under the tail which is connected with the cavity in the body. No. 5 comes from a LH IIIB2-LH IIIC Early context, while the figurines nos. 2-4 were found in a clearly LH IIIC Middle horizon.

Two bird figurines (nos 7-8) are unpainted, a common feature of the figurines from Kynos. Their heads are stylized beyond recognition. They are characterized by their squat, in the case of no. 8 even globular, bodies, their upturned tail and three legs. No. 8 has a punched circle under the tail. No. 7 was collected from the debris of the destruction of the LH IIIC Middle period in the alley between the buildings, and no. 7 was found in a clearly LH IIIC Middle horizon. Therefore this type must date to LH IIIC Middle.

One specimen (no. 9) differs from the other birds considerably. Again, it is identified as bird by its three legs, but in contrast to the other specimens its wings are indicated plastically. The bird has been painted, but the decoration has disappeared. The tail is directed to the rear. A further protrusion on its back is now broken away. The clay of this figurine is light, but, in contrast to the other figurines, of a coarser clay body and tempered with small oblong red and fine white inclusions as well as mica. Therefore it has a certain resemblance to the so-called oat meal ware associated with LH IIIC Late¹¹.

-
- FRENCH [E.] 2003 = «Late Helladic IIIC Middle at Mycenae», in S. DEGER-JALKOTZY, M. ZAVADIL (eds), *LH IIIC Chronology and Synchronisms I*, p. 175-187
 - FRENCH [E. B.] 1964 = «Late Helladic IIIA1 Pottery from Mycenae», *BSA* 59, p. 241-271

This fabric differs from all the other figurines which were tempered with fine white inclusions and mica only. No. 9 comes from the debris of the destruction of the LHIIIC Middle period in the alley between the buildings, and therefore dates to this period.

From another bird figurine (no. 10) only the neck and the head are preserved. The eyes are painted. The figurine is made of an extremely fine clay and is densely painted, the neck being covered with chevrons. This excellent work comes from a LH IIIB2-LH IIIC Early context. Since the body is not preserved we cannot be sure if the head comes from a figurine, a vessel or some other plastically formed object like a ship¹². Therefore it will not be discussed further.

According to their find spot, all birds at Kynos come from late Mycenaean contexts. Birds first appear on the Greek mainland along with the other figurine types at the beginning of LH IIIA, *i.e.* with the emergence of the Mycenaean palace system. Some of the earliest Mycenaean examples come from the LH IIIA1 context of the Atreus Bothros¹³. At this point they seem to have been borrowed from Crete where bird figurines are abundant throughout the neopalatial period in peak sanctuaries and settlements¹⁴. During the LH IIIB¹⁵ and LH IIIC periods, bird figurines become more and more popular, and this fact corresponds with their abundance at Kynos. Other bird figurines dating to LH IIIC come from the Citadel House of Mycenae, Asine, Ayios Stephanos, Amyklaion and Perati¹⁶.

However, bird figurines show a considerable typological variability. Like the Cretan bird figurines, all the earlier and only some of the later Mycenaean specimens seem to be flying birds. Their necks are short, and their wings are worked separately so that they should be interpreted as smaller birds like doves. Bird figurines with outspread wings come from Mycenae, Ayios Stephanos, Amyklaion and Tanagra¹⁷. Birds with separately modeled wings laid along their sides are known from Mycenae¹⁸. Such figurines are often set on a

9. FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 155-156.
10. Fanouria Dakoronia was so kind to provide me with the chronological data of the figurines.
11. FRENCH 2003, p. 175-187: 178.
12. For ship models, DAKORONIA 2003, *loc. cit.* (*supra*, n. 1), p. 44-45.
13. FRENCH 1964, p. 241-271: 255; FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 160, pl. 24b, 39-47; 39-54; another possible bird figurine from a LH IIIA1 context at Nichoria: HUGHES-BROCK 1982, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 660, no. 2148, pl. 10-127.
14. E.g. on Petsofas: RUTKOWSKI 1991, p. 35, pl. XLVII 5-9; Jouktas: *IIAE* 1978, p. 256, pl. 170b-c; Ayia Triada: D'AGATA 1999, p. 26, no. A8.
15. Birds dating to LH IIIB come from Korakou and Tiryns (cf. n. 5 and 6).
16. Ayios Stephanos: FRENCH, JANKO 2008, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 457, no. 7116; Amyklai: DEMAKOPOULOU 2009, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 66-68, no. 115, pl. 49. Perati: IAKOVIDIS 1969, *op. cit.* (*supra*, n. 6), vol. A, p. 147, no. 1164 from tomb 151; 344, no. 544 from tomb Σ23α; 44 no. 1221 from tomb 155; vol. B, p. 270-271; vol. Γ, pl. 11γ, 1221 from tomb 155; pl. 43δ from tomb 151; pl. 109α from tomb Σ23α.
17. Mycenae 55-590, NM 1358: FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 160, pl. 27a; Mycenae, Citadel House: TAM-BAKI 1973, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 223, 52-54; Ayios Stephanos: FRENCH, JANKO 2008, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 457, no. 7116, pl. 55; Amyklaion (4 specimens): DEMAKOPOULOU 2009, *op. cit.* (*supra*, n. 6), p. 66-68, no. 115, pl. 49 = DEMAKOPOULOU, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 98; Tanagra (4 specimens): SPYROPOULOS 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 11-21: 20; *IIAE* 1969, p. 14. – I am greatly obliged to Melissa Vetter who provided me with further informations on these bird figurines.
18. Atreus Bothros: FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 160, pl. 24b, 39-47; 39-54; unnumbered bird from Mycenae, Schliemann's excavations: *id.*, p. 160, pl. 28a.

– RUTKOWSKI [B.] 1991 = *Petsofas. A Cretan Peak Sanctuary. Studies and Monographs in Mediterranean Archaeology and Civilization*, I. 1, Warsaw

– D'AGATA [A. L.] 1999 = *Haghia Triada II. Statuine minoiche e post-minoiche dai vecchi scavi di Haghia Triada (Creta). Monografie della Scuola Archaeologica di Atene e delle Missioni Italiane in Oriente* XI, Padova

E. ALRAM-STERN

THE MYCENAEAN BIRD FIGURINES FROM KYNOS.
THEIR TYPOLOGY AND FUNCTION

columnar base emphasizing the impression of flying¹⁹, but they are also set on short tangs²⁰. In Crete this type of bird is seen as attachments on models of cultic installations²¹. During the post-palatial period they are set as crests on the heads of large female wheel made figures²². Therefore apparently they must have had an important meaning in cult and religion, and M.P. Nilsson has interpreted them as indication of epiphany of a god²³, while N. Marinatos sees in them messengers or representatives of gods in general²⁴.

Aside from figurines depicting flying birds there are bird figurines with long necks which have their wings laid along their sides and are therefore sitting. These birds probably represent water birds like geese, cranes, herons or swans. To this classification belong two bird figurines from Perati, one from Asine and two from Tanagra²⁵. Moreover, the use of this type representing a water bird seems to start later than the type of a smaller flying bird, either during LH IIIA2/B or during the postpalatial Mycenaean period. The figurines from Perati and Asine date to LH IIIC, and also the figurines from Tanagra could belong either to the same period or a little earlier. Our bird figurines from Kynos, dating to LH IIIC belong to the same type though, in contrast to Perati and Asine, the figurines from Kynos have neither a split tail nor a columnar base. However, the best parallels coming from Tanagra have, like those from Kynos, three legs.

-
- ΠΕΘΕΜΙΩΤΑΚΗΣ [Γ.] 1998 = *Ανθρωπομορφική πηλοπλαστική στην Κρήτη από τη νεοανακτορική έως την υπομινωική περίοδο*, Αθήνα
 - NILSSON [M. P.] 1928 = *The Minoan-Mycenaean Religion and its Survival in Greek Religion*, New York
 - MARINATOS [N.] 1993 = *Minoan Religion. Ritual, Image and Symbols*, Columbia
 - AKERSTRÖM [A.] 1987 = *Berati*, vol. 2. *The Pictorial Pottery*, *Skrifter utgivna av Svenska Institutet* 36:2, Stockholm

Furthermore, one of them has a long neck, an upturned tail and linear design similar to nos 1-6 from Kynos.

From these various assemblages, it becomes clear that bird figurines are rare. They may represent flying birds which were introduced from Crete to Mycenaean Greece during LH IIIA1. Later, during LH IIIA2/B at the earliest, the type representing a water bird appears. But where does this type derive from?

Water birds are well known from pictorial vase painting since LH IIIA2, and they are also abundant during LH IIIC²⁶. Furthermore, bird representations are also known in the form of askoid vessels. In contrast to the well known bird figurines representing flying birds these askoi represent water birds and therefore compare well with our bird figurines. Before wheel made bird askoi make their appearance in the Aegean in the course of LH IIIC small handmade tubular bird askoi were produced on the Greek mainland²⁷. They are well known since LH IIIA/IIIB²⁸, but continue to be produced till LH IIIC, which is evident from five examples from Kephalaria, Knossos, Perati, Lefkandi, Kalapodi and Mitrou²⁹. In particular, a subgroup with a long, thin neck and a stylized head, openings on the breast,

19. Ayios Stephanos: FRENCH, JANKO 2008, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 457, no. 7116; Mycenae, Tomb of Klytāimnestra: FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 160; Citadel House: TAMVAKI 1973, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 223, no. 52; Amyklaion (4 specimens): DEMAKOPOULOU 2009, *op. cit.* (*supra*, n. 6), p. 66-68, no. 115, pl. 49.
20. Mycenae: TAMVAKI 1973, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 223, NM 2650; *id.*, p. 223 nos 53-54 (Citadel House). Kriša: JANNORAY, VAN EFFENTERRE 1936, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 110-48: 144-145, fig. 22; Volos: ADRYMI-SISMANI 2004-2005, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), p. 20.
21. D'AGATA 1999, *op. cit.* (*supra*, n. 14), 63, C4.9a-b; on columns: ΠΕΘΕΜΙΩΤΑΚΗΣ 1998, p. 150, fig. 102 (from Ayia Triada).
22. ΠΕΘΕΜΙΩΤΑΚΗΣ 1998, *op. cit.* (*supra*, n. 21), p. 22, no. 18 (from Karphi); p. 23, nos 24, 25, 26 (from Gazi); p. 39-40, nos 138, 142 (from Gortyn).
23. NILSSON 1928, p. 330-340.
24. MARINATOS 1993, p. 132-133, 155-156.
25. Perati: IAKOVIDIS 1969, *op. cit.* (*supra*, n. 6), vol. A, p. 147, nos 1164, 344, no. 544; vol. B, p. 270-271; vol. Γ, pl. 43δ, pl. 109α. Asine, House G, Room XXXII (shrine): FRÖDIN, PERSSON 1938, *op. cit.* (*supra*, n. 6), p. 309 sq, fig. 213,3; two specimens Tanagra: on exhibition in the Museum of Thebes; SPYROPOULOS 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 6), *Εργον*.
26. Representation of birds in pictorial vase painting: AKERSTRÖM 1987, p. 38-41, 64 sq; GÜNTNER 2000, p. 85-127; SAKELLARAKIS 1992, p. 71-100.
27. GUGGISBERG 1996, p. 246-249. I am grateful to M. Guggisberg for further information.
28. GUGGISBERG 1996, p. 41-42, nos 96-97 (from Kalkani); p. 63, no. 191 (from Kallithea); p. 80, no. 251 (from Vourvatsi); p. 44, no. 102 (from Yerogalaro); p. 42, no. 98 (from Asprochoma).
29. Kephalaria: GUGGISBERG 1996, *op. cit.* (*supra*, n. 27), p. 43, no. 100; Perati: IAKOVIDIS 1969, *op. cit.* (*supra*, n. 6), vol. A, p. 147, no. 1164 from tomb 151; p. 344, no. 544 from tomb Σ23α;

– GÜNTNER [W.] 2000 = *Figürlich bemalte mykenische Keramik aus Tiryns. Tiryns XII*, Mainz

– SAKELLARAKIS [J. A.] 1992 = *The Mycenaean Pictorial Style in the National Archaeological Museum of Athens*, Athens

– GUGGISBERG [M. A.] 1996 = *Frühgriechische Tierkeramik. Zur Entwicklung und Bedeutung der Tiergefäße und der hohlen Tierfiguren in der späten Bronze und frühen Eisenzeit (ca. 1600-700 v. Chr.)*, Mainz

E. ALRAM-STERN

THE MYCENAEAN BIRD FIGURINES FROM KYNOS.
THEIR TYPOLOGY AND FUNCTION

on the back and under the tail, but without handle³⁰ is similar in shape to the figurines representing water birds listed above. Like them, they are of small size of 10 cm and less, have three short legs or one columnar base, a short tail and decoration in linear design. The close relationship between our figurines and the handmade bird askoi also becomes apparent from another detail. Four of our bird figurines are hollow, this cavity being connected to a hole in the rear of the figurine under its tail. This technical feature shows that the figurines most probably have been formed around a perishable core. However, this detail is not seen in the other figurines. Therefore it is no technical feature necessary for the production of bird figurines. Otherwise the cavity and the hole seem to be reminiscent of the cavities and holes of bird askoi which were placed under their tail and had the function of filling/pouring their contents. Furthermore, the badly worn bird figurine no. 9 from Kynos is provided with a protrusion on its back. This feature could derive from a broken handle which was attached in analogy to most askoi types. Could it therefore be that the bird figurines from Kynos which were about half the size of the handmade bird askoi were used in the place of bird askoi? Since the figurines had no funnel they could not be used for pouring of liquids. However, they could be deposited in ritual context as substitute for such an offering.

Is it possible to deduce from the bird askoi a certain meaning and function for the figurines representing water birds? Since some of the askoi were found in sanctuaries they must sometimes serve a ritual function. A late Mycenaean bird askos in the sanctuary of Kalapodi was filled with grain and should therefore be interpreted as an offering in ritual/cultic context³¹. The occurrence of protogeometric and geometric bird askoi in the Heraion of Samos could be connected with Hera and could express a facet of Hera as a goddess of fecundity³². The same could be argued for Kalapodi where during the historical period Artemis was worshiped. Therefore the bird figurines representing water birds could have had a similar meaning and function pointing to fecundity rituals in settlements or shrines. Such an assumption is strengthened by the fact that one water bird figurine dating to LH IIIC was found in the sanctuary of House G at Asine³³.

As is evident from the finds in the Peloponnese and in Central Greece the water bird figurines, like the handmade bird askoi, have a certain tradition on the Greek mainland. But the high number of such figurines at Kynos contrasts to other synchronous settlements. Astonishing enough the well known nearby LH IIIC settlements like Lefkandi and Mitrou did not produce any such figurines though

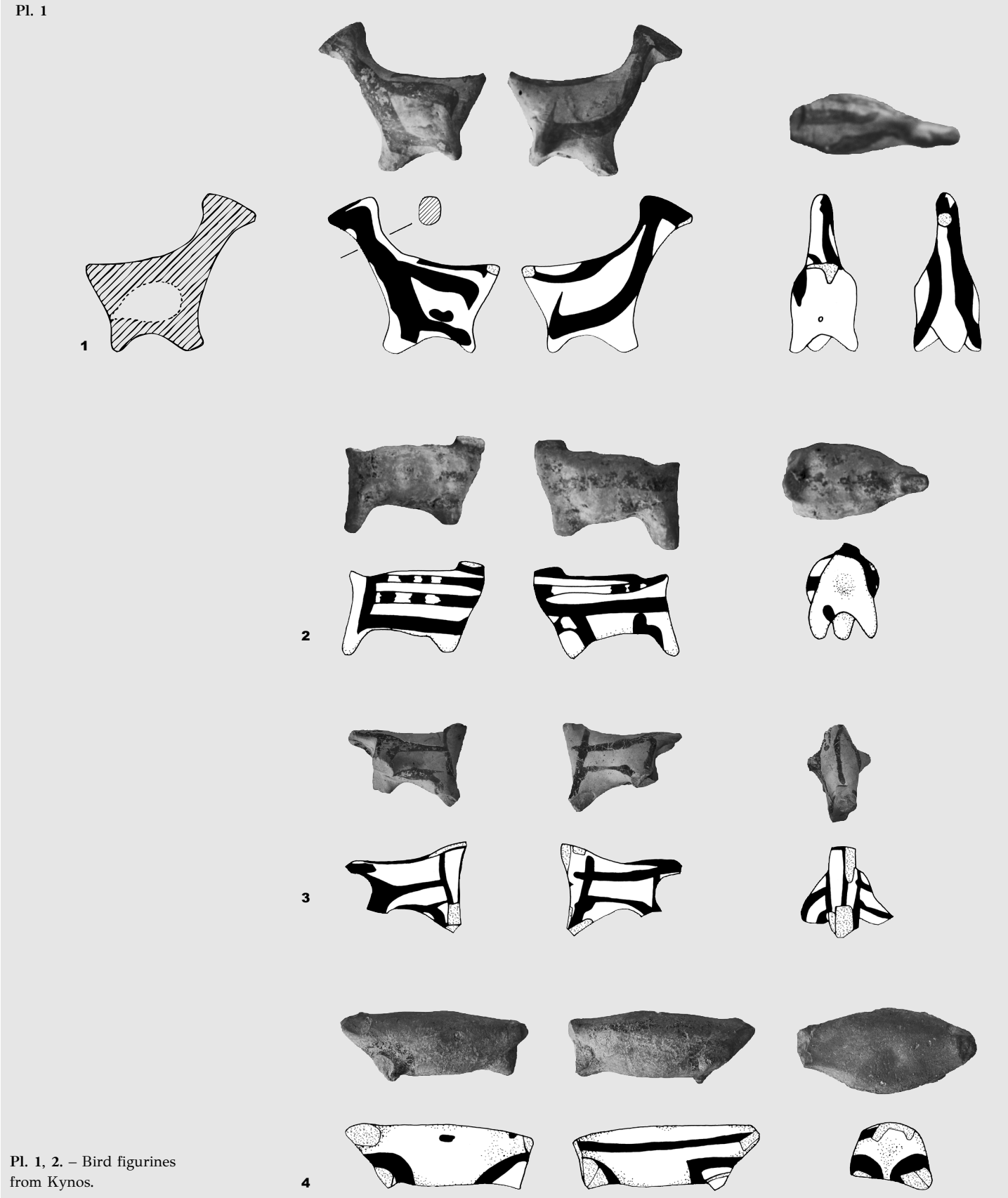
bird askoi are present³⁴. Therefore Kynos must have been a site where rituals particularly related to the use of such water bird figurines were executed. Such a ritual could derive from the specific environmental situation of the site including freshwater or marshes, but it could also base upon the symbolic use of water birds in certain cults³⁵.

From the works by Fanouria Dakoronia on pictorial vases with representations of ships as well as on ship models from Kynos we know from a fragment of a ship model from this site that ships could have been equipped with bird shaped prows. Therefore water birds were also connected with ships and navigation³⁶. In this sense the representations of water birds on this site may point to another peculiarity of this very special settlement.

vol. B, p. 270-271. vol. Γ, pl. 438 from tomb 151; pl. 109α from tomb Σ23α; Knossos: GUGGISBERG 1996, *op. cit.* (*supra*, n. 27), p. 163-164, no. 571. Lefkandi: FRENCH 1971, *loc. cit.* (*supra*, n. 4), p. 263 no. 91, pl. 74. Kalapodi: AR 2005-2006, p. 69, fig. 106; Mitrou: Kerill O'Neill, personal communication.

30. Guggisberg shape K-5 represented by seven examples (GUGGISBERG 1996, *op. cit.* [*supra*, n. 27], p. 247).
31. AR 2005-2006, p. 69 (fig. 106).
32. GUGGISBERG 1996, *op. cit.* (*supra*, n. 27), p. 352-353.
33. FRÓDIN, PERSSON 1938, *op. cit.* (*supra*, n. 6), p. 310, fig. 213.
34. For the handmade bird askos from Lefkandi see above. According to Kerill O'Neill, while two Mycenaean bird askoi have been recovered, no bird figurine is known from Mitrou.
35. I am indebted to Kerill O'Neill for a fruitful discussion of this subject.
36. DAKORONIA 1996, p. 159-171: 161-162.

Pl. 1

Pl. 1, 2. – Bird figurines from Kynos.

Pl. 2

